

טיפול באמצעות ויברטור (PVS)

במקרים של חוסר פליטת זרע על רקע פסיכוגני

– מחקר יישומי –

א. הקדמה

התופעה של חוסר פליטת זרע (anejaculation) מוכרת בספרות בעיקר אצל נפגעי עמוד שדרה שאין להם תחושה בפלג הגוף התחתון. התופעה של חוסר פליטת זרע על רקע פסיכוגני פחות מוכרת בספרות הרפואית, אבל מצויה יותר במגזר החרדי. במגזר זה קיימת הדרכה מועטה לחינוך מיני, יש חינוך להדחקה של היצר המיני, ובנוסף קיימת הפרדה מגדרית מגיל צעיר. במקרים מעטים יש לעובדות אלו השלכה על יכולת התפקוד בעת קיום יחסי אישות עד כדי חוסר מוחלט של פליטת זרע. באותם מקרים, אין לגברים בעיה בזקפה או ביכולת לקיים יחסי אישות מלאים. אף על פי כן, הם אינם מצליחים להגיע לפליטת זרע במהלך קיום יחסי אישות. כיוון שמקור הבעיה הוא פסיכולוגי, לרוב הם חווים פליטת זרע במהלך שינה.

הטיפול המקובל הוא לשלוח גברים אלו לטיפול באמצעות אלקטרואיג'קולציה (EEJ – electroejaculation)², ולאחר מכן לבצע הזרעה תוך רחמית (IUI) או הפריה חוץ גופית (IVF). טיפול זה אינו פותר את בעיית חוסר הפליטה, אלא רק מאפשר להפיק זרע לצורך פוריות. בנוסף, פעמים רבות הזרע שמתקבל אינו איכותי, מה שמחייב ביצוע הפריה חוץ גופית דווקא (מבלי שניתן להסתפק בהזרעה תוך רחמית).

מכשיר ה-PVS (Penile Vibratory Stimulation) מיועד עבור אוכלוסיית הנכים שאין להם תחושה בפלג הגוף התחתון³. באמצעות הגירוי שנגרם כתוצאה מהשימוש במכשיר, אפשר להפיק זרע ולאחר מכן לבצע טיפולי פוריות. בעבודה זו בדקנו, אם ניתן לפתור את בעיית חוסר הפליטה ממקור פסיכוגני ולהגיע לקיום יחסי אישות תקינים באמצעות מכשיר ה-PVS מבלי להזדקק לטיפולי פוריות.

---

1. תוצאות מחקר שנערך במכון פוע"ה על ידי צוות הרבנים היועצים, והוצג בכנס ASRM (האגודה האמריקנית לחקר הפוריות) לשנת 2014 ובכנס איל"ה (האגודה הישראלית לחקר הפוריות) לשנת תשע"ה (2015).

2. הפקת זרע באמצעות גירוי חשמלי דרך פי הטבעת.

3. להסבר מפורט על המכשיר ואופן פעולתו, ראו לעיל במאמרו של הרב דוב פופר – שימוש במכשיר PVS להוצאת זרע' (עמ' 47–54).

ב. מטרות

1. האם מכשיר ה-PVS יכול לשמש כשיטת טיפול להפקת זרע עבור גברים שסובלים מבעיית פליטה על רקע פסיכוגני?
2. במקרים שבהם השימוש במכשיר ה-PVS הצליח להביא לפליטת זרע, האם דווח בהמשך גם על קיום יחסי אישות תקינים כולל פליטת זרע?

ג. שיטה

קבוצת המחקר מנתה 51 גברים שפנו למכון פוע"ה בבקשת עזרה והדרכה. כולם נשואים בגילים 20–42. ממוצע הגילים היה 25.6. מספר שנות הנישואים היה בטווח של 0.6–22 שנים. ממוצע שנות הנישואים היה 3.8. 49 מהגברים משתייכים למגזר החרדי. 2 גברים משתייכים למגזר הציוני דתי. במכון פוע"ה קיבלו המטופלים הדרכה וייעוץ אישי שמותאמים לאורח חייהם במשך כ-45 דקות. לאחר מכן הם קיבלו מכשיר PVS עם הוראות ברורות להפעלת המכשיר ולשימוש ביתי. המכשיר הושאל לכל מטופל למשך כשבוע. לפי הצורך ניתן המכשיר לשבועות נוספים. הזמן הממוצע של המעקב אחר הזוגות היה כארבעה חודשים. בזמן הטיפול, הרב המלווה היה זמין לפניית המטופלים גם בשעות הערב והלילה. הטיפול הסתיים כשהמטופל דיווח על פליטת זרע תוך כדי קיום יחסי אישות, או בתום תקופה זו כאשר לא דווח על התקדמות.

ד. תוצאות

קבוצת המחקר מנתה 51 גברים. מתוכם, ל-31 גברים, שהם 60.8% מקבוצת המחקר, נפתרה הבעיה והושגה פליטת זרע לאחר השימוש במכשיר ה-PVS. אצל 20 גברים, שהם 39.2% מקבוצת המחקר, לא נפתרה הבעיה. גברים אלה הופנו לטיפול של הפקת זרע באמצעות EEJ.

יש לציין כי שלושה גברים הצליחו לאסוף זרע מפליטה במהלך שנת לילה באמצעות קונדום סטרילי שהושם מראש.

26 גברים מתוך ה-31 (84%) שהצליחו להגיע לפליטת זרע באמצעות מכשיר ה-PVS, הצליחו לאחר מכן להגיע לקיום יחסי אישות תקינים עם פליטת זרע עצמונית ללא צורך בשימוש במכשיר ה-PVS.

ה. מסקנות

ניתן לטפל בגברים הסובלים מחוסר פליטת זרע על רקע פסיכוגני באמצעות ויברטור (PVS). הטיפול מהווה פתרון לטווח הארוך, שכן נצפה כי ברוב המקרים לאחר שימוש במכשיר במשך זמן קצר, המטופלים דיווחו על הצלחה בקיום יחסי אישות תקינים בהמשך ללא צורך במכשיר.